

[Schmidt.]
 der alle Vegne i Landet har Mulighed for at sende deres Børn i offentlige danske Skoler — ogsaa faar Mulighed for at sende dem i private Skoler, som det er for en tysk Befolkningsdel at faa Adgang til at oprette tyske Privatskoler, medens de ellers ikke har Mulighed for at sende Børnene i tysk Skole. For den danske Part er det en Ventil for bestemte aandelige Strømninger indenfor den danske Kultur; derimod er det for den tyske Befolkning en Nødvendighed for at bevare, sikre og pleje vor tyske Kultur. Nu er det rigtigt, at den danske Stat har forpligtet sig til — og den udfører det jo ogsaa — at oprette tyske Skoler overalt, hvor 20 pCt. af Forældrene i en Skolekommune ønsker det for mindst 10 skolepligtige Børn, og, hvor der ikke findes disse 20 pCt. i Skolekommunen, naar der ellers fremsættes Andragende af et mindre Procentantal, for mindst 24 skolepligtige Børn. Men mange af Børnene fra de mange spredte tyske Hjem kan man ikke samle indenfor disse offentlige tyske Skoler. Nu kan man vel ikke bebrejde den danske Stat, at den ikke har strakt sig videre og er villig til at oprette offentlige tyske Skoler for et mindre Tal af Børn; men man kan vel vente, at den danske Stat er villig til at finansiere i højere Grad de tyske Privatskoler, fordi de ikke blot er en Ventil, men en Nødvendighed for det tyske Skolevæsen dernede.

Forslagets Mening er, at der fra Statens Side maa udredes $\frac{2}{3}$ af Lærerlønningerne ved disse Skoler; Resten maa det tilfalde Mindretallet selv at udrede. Det svarer omtrent til det, som den preussiske Stat nu er villig til at give danske Skoler i Grænsedistrikterne, en Ordning, som vel kunde anbefale sig, og som maaske ogsaa kan vinde bedre Forstaaelse her, siden Nabostaten har gjort det første Skridt i den Retning. Desuden forlanges det i Lovforslaget, at Børn i en Kommune, hvor der ikke findes en tysk offentlig Skole, har Lov til at søge tysk Skole i en Nabokommune, hvor en saadan findes, eller omvendt, at Nabokommunerne er forpligtede til at tage imod disse Børn. Paa den anden Side mener jeg, at den Bestemmelse kan udgaa, der siger, at man ogsaa kan samle Børn fra flere Kommuner til een offentlig tysk Skole, dersom Skolekommissionerne kan enes om det. Det er en Bestemmelse, der aldrig er blevet til Virkelighed; det er aldrig lykkedes at faa disse Skolekommissioner til at træffe en Overenskomst, skønt man flere Gange har andraget derom. Og

noget, man kan, men som man i Virkeligheden ikke gør, har ingen Værdi for os.

For de tyske offentlige Skoler er vort særlige Krav det, som jeg ofte har fremsat her, at vi faar tyske Skolekommissioner ved tyske Skoler, det vil sige Skolekommissioner, valgte af de tyske Forældre, hvis Børn besøger Skolerne; og disse Skolekommissioner vil ogsaa kunne være Organ for de tyske private Skoler, der findes indenfor de samme Kommuner, ellers maa der oprettes tyske Skolekommissioner ogsaa for tyske Privatskoler paa lignende Maade, som allerede Undervisningsminister Nina Bangs Forslag forudsaa.

For Læreruddannelsen er der anvist os to forskellige Veje, dels de danske Uddannelsesanstalter med supplerende Indførelse i tysk Skolevæsen og dels de tyske Læreanstalter med Mulighed for Indførelse i dansk Skolevæsen. Denne Ordning er dog ikke paa nogen Maade blevet lovfæstet. Det Lovforslag, jeg herved har den Ære at forelægge, anviser den Vej, vi helst ser, nemlig de tyske Læreanstalter. Vi ser dog gerne, at der aabnes Mulighed for at lære dansk Skolevæsen at kende. Vi mener, at det bedst sker ved Anvisning fra Undervisningsministeren selv.

Det er jo givet, at Skolevæsenet i en nationalt delt Befolkning altid vil være dyrere end andetsteds, og vi finder det derfor rimeligt, at Merudgifterne ikke paalægges Kommunerne, men overtages af det offentlige. Vi mener derfor, at Lov Nr. 242 af 6. Maj 1921 bør ophæves, idet denne giver Anvisning paa at kunne lægge en særlig Skat paa de Kommuner, der belaster sig ved Udgifter til baade dansk og tysk Skolevæsen.

At vi ikke hidtil har haft en højere tysk Skole med Eksamensret, synes vi ikke, der er nogen Rimelighed i; det kan kun undskyldes dermed, at man maaske ikke har ment, der fandtes et tilstrækkeligt Antal Børn. Vi mener imidlertid, at dette er Tilfældet, men selvfølgelig er det ikke let at skaffe Bevis derfor, og af den Grund lader vi Spørgsmaalet staa aabent, hvorvidt det skal være en offentlig tysk højere Skole eller en privat tysk højere Skole med Eksamensret. Vi er villige til ogsaa at gaa med til en privat tysk højere Skole.

Hvis dette Lovforslag vedtages, vil det tyske Mindretal komme til at leve under bedre Forhold og vil kunne udfolde sit tyske Skolevæsen bedre, end det hidtil har været muligt, og jeg mener, at det tillige er en Ordning, der svarer til Statens egne Interesser. Skulde nogen mene, at